

سربست فکر

عمل اداره سی: باب عالی جاده سنده
یکی عثمانی مطبعه و کتبخانه سی
آبونه شرائطی: ممالک عثمانیه ایچون سنه لکی ۴۰ آلتی آلتی ۲۵ غروشد
ممالک اجنبیه ۱۲ ۷ ۱۲ ۷ فراقدر

بها توفیق

(فاتحه شریفه) به عائد تفسیردن اقتباساً :

منظوم بردعا

— ولیج زاده حق بکه —

حمد الیه یلم اله فرده —

رقی خلقک سیاده ، برده .

غرق ایله دی مرحله کوفی ،

رحمتله آیردی مؤمنینی .

— بخش اینده سلطنت فداده ، —

سلطان بکانه در جزاده .

آنجق سا کا ایلارز عبادت ؛

سندن آنجق کایر عنایت .

کوسته بره دوغرو راه سبلی ،

کیم نائل نعمتکدر اهلی —

خشمکه سقبل اولمایانلر ،

کراه وضلیل قالمایانلر .

نجم الدین نائر

انظار نه ماجرالک شاهدی اولوپور ! زوالی بها ، کیم
دیردی که ، اُک ابتدا ذوق تحریری سندن آلان اسکي بر
رفیقک برکون کلویده سنک ایچین تقریر ماتم ایده جکدر ؟
حیات بو . برآن اول خام بر اراضی نک قیمتسر صخره لرین
کیردن سیلابه تحریب بر آکز سوکره بر کلزاره قدر ایصال
خساردن کری قالمایور . بو درشت سولتلردن بک کوزل
اکلایورزکه ، قلب طبعینده مرحمت دینلن شییدن اثر یوقش !
بن یوحقیقی بهالک تابوت خزائن تعقیب ایده رکن بردها
ادراک ایتدم ، حیانه ایکن چوق تکرار ایده ردی . شمدی
اوقور و طنانن صدا قولانغده مفلوج بر اینن حالده عکس
اندازدر .

بها « هیچ ، دیسوردی ، تولومدن فورقورومی ؟ ..
حیانه الک زیاده اروزو ایتدیکنز شیئی هردلو یورونقلاردن ،
حرصلردن ، مجادله لردن آزاده بر استراحت ، برایتقو ،
برکیف دکلی ؟ بونی موندن این بردهده بوله جفز ؟

تولومدن فورقق تولدکن سوکره درلو درلو حیات
تخیل ایده نلره کوره در . مجهول بر عاقبتک احتیالره دولو
قانادلری اونلری دوکر دورور . بومجهوللرک ، مشکوکلرک
تخیلی معلوم ومثبت حیسانک ذوقی قاجیرر . تولوم فورقوسی
بودر .

چالوکه ، تولومی ایدی بر استراحت تلقی ایده نلره کوره
بوندن طمانی نه اوله بیلیر ؟ ..

بوتېللك اساسي يالکز طبيعى حرکتلرده دکل ، اجنای حرکتلرده دکنډې کوسټر ، تشکیل اختراعلر ، حتی علملرک وولرک هر درلو ترقیاری دها آزمالشهرق دها راحت ایچون دکلیدر ؟ انسانلرک اک بوپوک دوشونجهلری آر غیرت ایدرک چوق استفاده اتمک امانه مصروف اولیوری ؟ ..

بها بوله ایدی . کنډیسی قطعاً بدین اولمایدنندن هرآن قنارت کوردیکی انسانلری عفو ایدر ، اولرلی سوهردی . ومنافهیه قوتان هرخصوص حقتنده بوله ایداع ایدلش فلسفهلری وارلی . شمدی صاغ اولسه پدی ، بوولولره بوتون بو محیط کبرلی فریادینه اوموزسیلکدرک « طبیعی برصلمت » دیه کنیدی . برآز صوکره مغرور ایصرغانلر ، یوسون طوغش بیرقی مزار طاشلاری آراسنده آچیلقدنه اولان بر چقورک یاشنه یاللاشق . جوار هپ سکوت ایدیوردی . بهاک طلبهسی ، رفاسی هپ ملول وایکم ایدک . یالکز فاسلهلره طوبراغنه ، طاشلره تصادف ایدن قازمهک معدنی صداسی صوصیوردی . یوسنده تابونک قولارنی بین دسترتمک تغییردیسیه قارشدی . بن حالا مشاهدی اولدوغم بو قعیه احتمال ورمه یوردم . کوزلم بومدهش حقیقنک صریح برتکډینی کورمک ایستیوردی . فقط یازیقک « بو محقق نتیجه قارشیدنده واهمه یورغولقدن باشقه بریشی قازانه دی .

بهالک ۳۲۳ دبری آشناسی م . اونک قلبنده بسله دیکي مودت ، علنا اظهار ایتدیکي تقدیر وترغبلرده هان بوتارنجه د باشلار .

حیاتی حقتنده بیله کلرم شودر :

بها برئسان ۲۰۰ ده زمیره دوغمشدر . پدري کچک بر قراطیه بازارنی اداره ایدن توفیق افندیدر . ابتدائی تحصیانی از میر نازکاه مکیننده انعام ایشدر .

از میر رشدی وملکی اعدادایسنده آلدیغی شهادتنامه لر هپ علی الاعلی درجه سندهدر . فرانسیجه بی خصوصی اولارق مختلف خوجهلردن اوکره غش ایشده ایلوک معلمی مهرنادر افندیدر .

مکتب ملکیه بی ۲۲۳ ده اکمال ایشش ودها بوراده ایکن رفیق وصنی بکل « اشتقاق لغتی » نامنده فرانسیزجه دن تورکجه به برار نقل ایشدر .

بها قیددن آزاده یاشماق ایستردی . چوق دفعه لر « روماده ایکنجی اولقدنسه بوکینه شهرده برنجی اولغی ترجیح ایدهرم . « دبیرن سزاک روح عقلتی کنډیسنده سزمشم ، قره کوزدهکی خدمت اونی پک یوردونی حالد اومنعصرأ بوکیره استادأ مسلکنده ثبات ایشدر . بها ایله کوروشه نلر اونده مزاحه متایل بر مشرب کوره ممشلردر

بها توفیق بم حسن ، فکر ، اعتقاد اورناتمدر . هیچ بردغه بن بوغیر مترقب تولوم قدر دوچار ملال ایده مزدی . چونکه ، اوکا مهر بولیم اوقدر صیمی در .

بها توفیق ، خنه خانه ده کی سوز زیارتدن تام ایکی ساعت صوکره حیانه وداع ایشدی . اوکون بیکنس ومنکس یاتدنی فراش اخفازندن ، طلعت مثال کوزلریله ، یوزمه اویله اول وکرینده نکران اولدیکی ، عمرمه حسن ایتدیکه ، دوشونه بیله کیه اونکهاک غادیسنده اوقودیم معنای تالی اونونه بهیم . بها ، مایک التبی صالی کونی زوالدن صوکره اقول ایشدی . بزاونی قرهجه احمد مزارلنک مهرلوب طوبرا لمرینه چهارشنه کونی اوکاددن صوکره تودیع ایتدک .

اوکون بهارک برآز مستقنا برکوبیدی . محدود برقاچ آرقاداش ، جنسازمی طاشیق ایچین طوتولش درت ایری وجودی حال ، بهالک بکری اونوز طلبهسی . . ایسته جنازه مراسمنه اشتراک ایدن جماعت . هیمز فاکولتهک جوانونه طویلاشتدق .

برساعت یوزمه قیالی دوران ، وبهایی بزدن پاک آخی برصورنده آیری طولان فاکولته تشریخانه سک بوپوک قاپوی نهایت آچیلدی . آرتیق بها برم اولمشدی . اونی اورادن زوره آبرکی قوجاقلادی . نباتات باجه سک داراچق ومعطر بولندن کچورقد . افق راسمزدن شعشعلر ساچان کونش حرادی آرتدیرمشدی . برآز اول یاغان یاغوره ایصلاش طوبرا قندن ایجه بخارلر صعود ایدیوردی . هرر ، هر نظر ، بوتون مناظر بکا بهایی خاطر لاتیوردی . اوهارک بوسکوتدن بوپوک بر نشته دویاردی . قرهجه احمد مزارلنک بوزوق قالدیرمی ، دار کجیدنیده چکنه دک . برآز قوت انکیز ، تولو قوقولو ، باصیق طاوانلی برقهوه خانهک هپ مزار طاشلرینه ناکان بخرمه سی اوکنده آلاچاق اسکملره اوطوردق . جوارده برمسکنت ، برتبلک ، بر اولو صوٹوفنی واردی . دوشو نیوردم . بهالک خیالی کوزمه بلیردی . شیمدی او اکلایور طن ایتدم .

« بوکا کونجه میلی . حیانه تحری ایدیلان غایه تنبلکدر . بوراده تنبلکدن مقصد توحش ؛ عوام بیننده مستعمل تن پرورلک دکلدر . بیله جتی ایشک اک الک قولای واک آز قوت صرف اولورق پایلمسی دیکدر .

اکر طبیعی تشکیل ایدن ذره لرده ، وصخره لر تبلک اولسه پدی ودها طوغریسی طبیعی تشکیل ایدن حرکتلر بر اولکبسی ، برصوکره کیسک سبی اولماسی مناسبته وتبلک اساسته مستقنا برنجی حرکت ایکنجی بی ممکن مره به کنیدی شکل وقافتنده حصول کتیرمه میدی ، کاشانده نه انجم قابلر ، نه ده انتظامدن اثر کورولوردی .

مروحوم بها توفیق بك

اولشدر . انضمامه ، ترقیه قارشی پرورده ابتدایی محبتك درجه سنی شصمدی به قدر نشر ابتدایی مجموعه لى معلّمكده بولوندوغى مكنتلرله تعین ایدیه بیلیر بهاك فلسفه وعلوم طبیعییه ایله توغلی درت سهك برستهله در . بومدت طرفنده وجوده كئیردیی اثرلر ، درمیان ابتدایی فكرلر يك چوق مشكیستندلك بیهله تقدیری جاب ایشدر .

بهاك لك بیوك املى «طلى تحصیل ایتك ، اوروپایی كورمك بویوك مكنتلردن برنده مهم برکسی اشغال ایتك .» بوخصو صر حفته متعدد تشبیلری واردر . خسته لغندن برکون اول بی

درد معیشت اونك بوصورتله اداره قلم ایتسه سائق اولمشدر . منته تحمل ایدیه مدیكندركه ، ۴ تشرین اول ۳۲۰ ده تعین ایدیه بیك ولایت معیت مأمورلغندن چكاشدی . ذاتاً مطبوعانه جدیدله انسانی ده جان جان بوتاریخندن صوكره در .

بها بك كنچ ایكن شعره هوس ایشدر . بعض رسائل موقونه ده منظوم پارچه لری واردر . ۳۲۳ كانون اولنده ازمبرده منتشر هفته لى ازمیرغزیه سی سر تحریری اولدقندن صوكره تنقید وادیسنده برچوق سوزلر سوبلشدر . افاده سنده کی صحت ، اصابتنده کی قطعیت برچوق كنچلری اوکا تقریبه سبب

دقیقه اولکی بن دکلم . بر کون سوکرا کی بن برکون اولکی
بن دکلم برسنه سوکره کی بن قطعاً برسنه اولکی بن دکلم .
اون سنه سوکره کی بن اون سنه اولکی بنی طایب یورم بیله .
ایشته نیشانک فلسفه سی !

ماضی حاله ربط ایدن شی آتیق حافله در . حافله
ایسه طبیعتده در . حرکانه در . شئی حصوله کتیرن حرکتدر .
شونده کی طبیعتک بر سوکرا کی شالک De l'objet بر اولکی
شأنه مشابتهی موجبدر . حافله بوندن دوغان .

بهادن اول وهم پک چوق عصرل اول بوخصوصده
درمیان فکر ایدن فی وقلر یوق دکلدن . حرکت وثبات
مستلسمی حکمای قدیمه کونون ایشانی برکتله . متجانسه شکنده
کورده کلمی زماندن بدأ ایدر . تاریخ فلسفه بومستلسمی مناقشه لری
ایله دولودرمخاصه ژرژویت «سه کی Secchie» بوخصوصده
یاغده جبرکله ایلمکی تشکیل ایدر . بهانک کرک بوذاتک
وکرک کون Cohn وحتی پک چوق سنه لودیری فی اثرلیله
اشتهار ایدن لانه سسانی بیله اوقومده نی اجه بیلورم .
شوالده بود کرایدیمک فلسفه منحصرأ بهایه عائد ، بهایه راجعدر .
بها ، برچوق کتب طبیعه و فلسفه ک مترجم ومؤلفدر .
فویسه ک تاریخ فلسفه سی ، بوخهرک قوت وماده سی ، ارنست
ههلمک وحدت موجود واتسانک مشتاق کی رساله لری بهانک
همنله ناساغده نقل ایدلشدر . [*] یسقولوژی به ، فلسفه ک
مختلف اقسامته عائد یازدینی کتابلر ومقاله لر متعدددر . صوک
زمانده فلسفه اوقوسدینی رهبر اتحاد عنانی مکتبی ایچون طلیه به
برده مختصر فلسفه یازمشدی . بهانک فکر وکتابلرنه عائد
دوشونجه لری باشقه برزمان یازدهم . بوکون بودوشونجه لری
سویلیه جک قدر مجالم یوق . یالکیز هرکسک شونی بیلمی
لازمکه ، دون «اشک» نامیه چیقاردینی مزاج غریه سیله
اوکونک عیطنی جو ایدن بها عظیم برقمسک نظر دقتی جلب
اغشکن فلسفه مجموعه سنی نشر ایله کنجده کی توره سنی ایتدیکی
زمان ایسه بونوک برلاقیدی ایله قارشیلانمشدی . بوحال بزم
مفید ایله غیر مفیدی تمیزده کی قدرتیزی ایضاحه کافیدر . هم
بهانک اقول ، همده محیطک بو قدرناشناسانی دوشونجه بیله
هرکنجی متأسف ایتمکده در .

خالجی اوغلی ۱۰ مایس ۱۳۳۰

صبحی ادهم

پوسته خانه ک آرقه سنده کی سواقلردن برینک یاندن کوروش
منظره سنه حیران اولدوق :

باق ، دیشدی ، یورانی نه قدر بر اوروپا سواقغه
بکرمایور . شودیار عرفانه کیمده ن تولورسم مجزون تولش
اوله جنم .

بها مملکتیزده پانک یارقیشن بر ذکادر اونک کندیشنه
مخصوص فکرلری ، حتی فلسفه سی وارددر . ذکالک صوک
نسخه لرده مندرج : حرکت فلسفه سی ، حافله ، نیشانک مسئله لری
تامله بهایه عائددر . بها عین زمانده ای بر «ماتریالیست»
ایدی . وایلك دفعه زنده فلسفه بی آتیق برلسان ایله اکلانان
اونک عقده لرخی چوزدن کندیشی در .

حرکت فلسفه سنده ایلری سوردیکی نظریه «داروین» ک
سابق نظریه مطایقدر . بها هیچ بروقت تکامل قانونلری
انکار ایشمش . اونلرک لایوت واعتراضدن مصون بولوندیغه
امان کتیرمیشدر . فلسفه ده قبول ایتدیکی قطعت شودر :
«... هرشی ماده» ، معناً دکیشیور وبر سوکره کی
شکلی بر اولکی شکلدن دهامکمل اولیور . بومکملیت
طایغینقلدن طولولوغه ، بسیطلکدن مرکبکله ، ساده لکدن
معلقته طوغرو کیمکله حصوله کایور . شو حالده ایکی صفحه
تدقیقه شایاند !

وجود ویا شیک کندیشی : بوشیک حرکتی ، شکلدن
شیکه افتاقی ، تکمیلی ..
وارثی اکلانق ایچین یایشی اکلش اولدونی شکلردن
سویه ق عیناً ، ماده کوره جکر . یاخود انقلابی تدقیق
صورتیه برحقیقت کشفه حاله یجیز .

شیئی شکلدن آیریمق امکانشددر . چونکه تبدل آن
غیرمنقصده حصوله کلکده در . شو حالده وجود ثابت وساکن
برشیی یوقدر . حالیکه وجود دیمک «ثابت اولان» دیکدر .
بویه برشییک ممکن اولدینی وبر حقیقت وارسه بونک آتیق
حرکتی ده بولنه بیله کی ظاهر اولور . هرشی حرکتدن چقار ،
هرشییی حرکت یاپار . حرکتک «مروج افکاری» ایسه
شکلدر . بز حرکتک بلی معامله لرخی کوردر ، سریع معامله لرخی
کوره میز . بو معامله لردن بر قایی ویاخود بر چوخی برآرایه
کادرک برشکل حاصل ایدیور . تهکم برکیمه ک یوزی بر
شکلدر . بوک دقت ایدرله ک بوشکاک مختلف دکیشمه لرندن
مرکب برمحله اولدینی آکلارز . دکیشمه لر ایسه آرز زمان
ظرفنده محسوس اولز . فقط آرادن ایجه زمان کیره پک فرق
اولنور . عین شخصک چوجقلده ، بووکاکده ، اختیارلده
سیاسی آیری در . خلاصه ، حرکت بطائی ایچنده حرکتدر .
سرمقی ایچنده شکلدر . حقیقت تیدمدر . هرآن متیدم . بنی بن
یابان شیئی حرکانه کی تکرردر بردقیقه سوکره کی بن ، بر

[*] ارناست ههلمدن برلکده ترجمه ایدوب ، بهایه فلسفه مجموعه سنی
درج ایشیدکمز «کاشانک معنایی» نامیده کی اثر طرفدن اکل ایدیلوب
آیریمه کتاپ شکنده طبع ایلمک اوزرددر .